

Suuren valiokunnan mietintö
N:o 18 eduskuntaesityksen johdosta, joka si-
sältää ehdotuksen Suomen hallitusmuodoksi.

Suuri valiokunta on, käsiteltyään asian, pääasiallisesti yhtynyt Perustuslakivaliokunnan mietinnössä N:o 4 olevaan ehdotukseen. Kuitenkin on Suuri valiokunta hyväksynyt 36 §:n ja 47 §:n 2 mom:n siinä muodossa, mikä niillä oli hallituksen näille valtiopäiville asiasta antamassa esityksessä, jotapaitsi lakiehdotuksen 6 §:ään on lisätty säännös siitä, että kansalaisten työvoima on valtakunnan erikoisessa suojeluksessa. Edelleen on tehty pienempiä muutoksia 3, 8 ja 34 §:ään.

Suuri valiokunta saa siis kunnioittaen ehdottaa,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Suomen Hallitusmuoto.

(Johtolause kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

I luvun nimike sekä 1—2 §.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

3 §.

Suomen *valtakunnan* alue on jakamaton. Sen rajoja ei voida muuttaa muuten kuin eduskunnan suostumuksella.

4 §.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

— II luvun nimike ja 5 §.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

6 §.

Jokainen Suomen kansalainen olkoon lain mukaan turvattu hengen, kunnian, henkilökohtaisen vapauden ja omaisuuden puolesta.

*Kansalaisten työvoima on valtakunnan erikoisessa suoje-
luksessa.*

Omaisuuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttää korvausta vastaan säädetään lailla.

7 §.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

8 §.

Suomen kansalaisella on oikeus julkisesti ja yksityisesti harjoittaa uskontoa, mikäli lakia tahi hyviä tapoja ei loukata, niin myös, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty, vapaus luopua siitä *uskonnollisesta yhdyskunnasta*, johon hän kuuluu, sekä vapaus liittyä toiseen *uskonnolliseen yhdyskuntaan*.

9—33 § sekä lukujen nimikkeet.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

34 §.

Presidentti tekee päätöksensä valtioneuvostossa sen ministerin esittelystä, jonka toimialaan asia kuuluu.

Presidentin päätökset ovat, voimaan tullaksensa, presidentin allekirjoitettavat ja sen ministerin varmennettavat, joka on asian esitellyt. Mitä tässä on sanottu ei kuitenkaan koske 32 ja 47 §:ssä mainittuja asioita.

Jos presidentin päätös koskee koko valtioneuvostoa, varmentaa sen asianomainen valtioneuvoston esittelijä.

Sotilaskäskyasiain ja *sotilaallisten nimitysasiain* esittelystä sekä presidentin niistä tekemäin päätösten varmentamisesta säädetään erikseen.

Se, joka on varmentanut presidentin päätöksen, vastaa siitä, että toimituskirja päätöksestä on oikea.

35 §.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

36 §.

Valtioneuvoston jäseniksi, joiden tulee nauttia eduskunnan luottamusta, kutsuu presidentti rehellisiksi ja taitaviksi tunnettuja syntyperäisiä Suomen kansalaisia. *Sen ministerin, jonka käsiteltäviä oikeushallintoa koskevat asiat ovat, sekä vähintään yhden muun ministerin tulee olla lainoppineita.*

37—46 §.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

47 §.

Jos valtioneuvosto taikka valtioneuvoston jäsen virkatöissään menettelee lainvastaisesti, tulee oikeuskanslerin siitä tehdä huomautus ja samalla ilmoittaa, mikä siinä on lainvastaista. Mutta jos huomautus jätetään varteenottamatta, merkityttäköön oikeuskansleri mielensä valtioneuvoston pöytäkirjaan ja olkoon hänellä myös valta antaa presidentille kertomus asiasta. Jos lainvastaisuus on sellainen, että valtioneuvoston jäsen voidaan siitä panna syytteeseen 59 §:ssä mainitussa valtakunnanoikeudessa ja presidentti määrää syytteen nostettavaksi, ajaa sitä oikeuskansleri. Jollei presidentti katso olevan syytä syytteen nostamiseen, saakoon oikeuskansleri tehdä asiasta ilmoituksen eduskunnalle. Jos presidentti määrää syytteen oikeuskansleria vastaan nostettavaksi, ajaa sitä presidentin määräämä henkilö.

Jos presidentti menettelisi lainvastaisesti virkatoimissaan, on oikeuskanslerin tehtävä siitä huomautus niinkuin yllä on sanottu. Jos oikeuskansleri taikka valtioneuvosto katsoo presidentin tehneen itsensä syyppäiksi valtiopetokseen tai maanpetokseen, ilmoittakoon asian eduskunnalle ja, jos tämä kolmella neljäsosalla annetuista äänistä päättää

syytteen nostettavaksi, ajakoon oikeuskansleri syytettä korkeimmassa oikeudessa ja pidättäytyköön presidentti sillä aikaa toimestaan. Muissa tapauksissa älköön presidentin virkatoimesta syytettä nostettako.

48—95 § sekä lukujen nimikkeet.

(Kuten Perustuslakivaliokunnan mietinnössä).

Helsingissä, 18 päivänä kesäkuuta 1919.
